

ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ

NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

ROZWÓJ
POLSKI WSCHODNIEJ
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

MINISTERSTWO
ROZWOJU
REGIONALNEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Wpływ Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 na środowisko - monitoring

Warszawa, dnia 16 listopada 2009 r.

Cel PO RPW

„Przyspieszenie tempa rozwoju społeczno –
gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie
z **zasadą zrównoważonego rozwoju**”

Zrównoważony rozwój

Rozwój, odpowiadający potrzebom dnia dzisiejszego, który nie ogranicza zdolności przyszłych pokoleń do zaspokajania własnych potrzeb.

Źródło: "Nasza Wspólna Przyszłość", Raport Światowej Komisji Środowiska i Rozwoju (Raport Brundtlanda), 1987 r.

Obowiązek monitorowania PO RPW

Obowiązek monitorowania oddziaływania PO RPW
2007-2013 na środowisko wynika z:

Art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE
Parlamentu Europejskiego i
Rady z dnia 27 czerwca 2001 r.
**w sprawie oceny wpływu
niektórych planów i
programów na środowisko**

Art. 55 ustawy z dnia 3 października
2008 r. **o udostępnianiu informacji
o środowisku i jego ochronie,
udziale społeczeństwa w ochronie
środowiska oraz o ocenach
oddziaływania na środowisko**

*(Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227
z późn. zm.)*

Rodzaje projektów poddane badaniu

- I.1. Infrastruktura uczelni.
- I.3. Wspieranie innowacji.
- III.1. Systemy miejskiego transportu zbiorowego.
- III.2. Infrastruktura turystyki kongresowej i targowej.
- IV.1 Infrastruktura drogowa.

Analiza wskaźników zaproponowanych w prognozie ooś dla projektu PO RPW

W zakresie **rozwoju zrównoważonego** Polski Wschodniej:

- efektywność energetyczna inwestycji,
- dostęp do kształcenia ustawicznego,
- ludność w gospodarstwach domowych bez zarobkowych źródeł utrzymania,
- ludność z niskim wykształceniem (w podziale na grupy wiekowe),
- średni wiek wyjścia z rynku pracy,
- dostępność i wykorzystanie usług *e-government*,
- obszar zajęty przez rolnictwo ekologiczne,
- udział wypadków drogowych i wypadków ze skutkiem śmiertelnym,
- emisje NOx z zarejestrowanych pojazdów,
- udział terenów zielonych w miastach.

W zakresie **oddziaływania na środowisko**:

- emisje gazów szklarniowych,
- zrehabilitowane i zagospodarowane tereny i obiekty przemysłowe,
- ilość wytworzonych odpadów przemysłowych i komunalnych, odzysk i zagospodarowanie odpadów,
- mieszkańcy miast narażeni na zanieczyszczenia powietrza i hałas,
- udział biopaliw,
- udział przedsiębiorstw posiadających system EMAS lub ISO 14000.

W zakresie **stanu środowiska**:

- średnioroczne stężenie wybranych zanieczyszczeń powietrza w miastach wojewódzkich,
- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- powierzchnia gleb przeznaczonych na cele nierolnicze i nieleśne.

Analiza wskaźników zaproponowanych w prognozie ooś dla projektu PO RPW

- zbyt ogólne,
- nie uwzględniają niewielkiej skali projektów oraz
- nie biorą pod uwagę znacznego rozproszenia projektów na obszarze Polski Wschodniej, zaś
- oddziaływania projektów są niemożliwe do ustalenia w ramach badań statystyki publicznej.

Wybór sposobu monitorowania

Zapewnienia bardziej wiarygodnego i rzeczywistego obrazu o kierunkach, natężeniu i skali oddziaływania Programu na środowisko niż wskaźniki prognozy

przeprowadzenie **badania ankietowego**
(dla działań I.1, I.3, III.1, III.2, IV.1)

Badanie ankietowe

Kluczowe narzędzie monitorowania wpływu danego projektu PO RPW na środowisko.

Przeprowadzone **2 razy** w ciągu **procesu realizacji projektu** tj. po podpisaniu umowy o dofinansowanie (gotowość do stosowania prośrodowiskowych rozwiązań) oraz po zakończeniu projektu (uzyskane efekty).

Uzyskane z ankiet informacje pokażą kompleksowe oddziaływanie PO RPW na środowisko

„Czy Twój projekt jest **zielony** ?”

Działania mające na celu promowanie w projektach PO RPW dobrych praktyk służących **racjonalnemu gospodarowaniu wodą, energią i odpadami**, a także **ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko**

Działania informacyjne

Konferencja w dniu 8 czerwca 2009 r.

pn. „Wdrażanie Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 – aspekt środowiskowy. Polska Wschodnia na zielono”

Działania informacyjne

Tematy zaprezentowane na konferencji

- Zasoby przyrodnicze Polski Wschodniej w kontekście zrównoważonego rozwoju.
- Niwelowanie negatywnego oddziaływania dróg na zasoby przyrodnicze.
- Działania prośrodowiskowe na przykładzie Starostwa Powiatowego w Koninie.
- Wybrane aspekty ochrony środowiska w zarządzaniu inkubatorem – historia i plany.
- Świadoma energia.

Działania informacyjne

Broszura informacyjna pt. „Czy Twój projekt jest zielony?”

Cel monitorowania wpływu PO RPW na środowisko

Celem monitorowania jest dostarczenie wiarygodnego obrazu o skutkach, natężeniu i skali oddziaływania Programu Operacyjnego Rozwoj Polski Wschodniej 2007-2013 na środowisko.

„Zielona” ankieta

Badanie ankietowe zostanie przeprowadzone wśród beneficjentów Programu dwa razy w ciągu procesu realizacji projektu, tj. po podpisaniu umowy o dofinansowanie oraz po zakończeniu projektu. Najpierw zostanie zbadana Państwa gotowość do stosowania w projektach pro-środowiskowych rozwiązań, a następnie faktycznie uzyskane efekty.

Problemy dozwolone przez przepisy krajowe w sferze ekologicznej (Fot. E. Mysłak, Arcydzielnia S.Ś)

Formy aktywizacji ograniczają dostęp do abstrakcyjnych zasad szlachetny.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Programów
Ponadregionalnych
ul. Wspólna 2/4
00-026 Warszawa
tel. (0-22) 536 73 73
fax. (0-22) 536 73 50
e-mail: opw@mr.gov.pl
www.PolskaWschodnia.gov.pl

Publikacja współfinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

CZY TWÓJ PROJEKT JEST „ZIELONY”?

Energię słoneczną można wykorzystywać m.in. do ogrzewania budynków

Czy Twój projekt jest „zielony”?

Aktwa pod hasłem „Czy Twój projekt jest zielony?” ma na celu promowanie w projektach Programu Operacyjnego Rozwoj Polski Wschodniej 2007-2013 dobrych praktyk w zakresie gospodarowania wodą, energią, odpadami oraz materiałami, a także ograniczenia negatywnego oddziaływania inwestycji drogowych na środowisko¹.

Do tego, by dbać o środowisko, potrzeba przede wszystkim naszych dobrych chęci. Krokami w tym kierunku jest zmiana zachowań np. zamiana jednoczynnego drukowania dokumentów, drukowanie dwustronne, do-

¹ Środowisko – są to wszystkie środowiska przyrodnicze i stworzone przez człowieka, w których żyją organizmy i w których przebiegają procesy ekologiczne. W tym kontekście oznacza ono szereg aspektów, obejmujących: stan i jakość powietrza, wody, gleby, lasów, ukształtowanie terenu, energię, stan i jakość fauny, ukształt i stan ekosystemów.

korowania zakupów sprzętu komputerowego, AGD i RTV o najniższym zużyciu energii (klasa A oraz A+) do podlewania zieleni oraz oszczędzających wodę czy ziskłą zwiast wodę pitną stosować wodę deszczową. Korzyści takich działań będą widoczne nie tylko w wymiarze środowiskowym, ale i finansowym.

Wszystkie dobre praktyki w zakresie oszczędności energii, wody oraz surowców, a także ograniczenia wprowadzenia do środowiska emisji² w tym zakresie, wdrażane w projektach, wskazywać jako bardzo „zielony” jest Program Operacyjny Rozwoj Polski Wschodniej. Zamierzamy monitorować Państwa proekologiczne działania, a tych, którzy je będą stosowali kompleksowo, nagrodzimy.

Ten glob jest idealny oraz kompaktowy ze szklanej obudową wewnątrz zawiera energooszczędne

² Emisja – wydzielenie bezpośrednio lub pośrednio w wyniku działalności człowieka, w powietrze, wodę, glebę lub inne środowiska naturalne energii, ciepła, gazu, dymu, ucieki lub innego zanieczyszczenia.

Dlaczego Program Operacyjny Rozwoj Polski Wschodniej ma być „zielony”?

Obowiązek monitorowania oddziaływania Programu Operacyjnego Rozwoj Polski Wschodniej 2007-2013 na środowisko wynika z art. 10 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Jednym z narzędzi monitorowania jest przeprowadzanie badania ankietowego wśród beneficjentów programu. Uzyskane z ankiety informacje pozwolą na zbadanie stopnia uwzględniania w projektach rozwiązań z zakresu ochrony środowiska.

Program Operacyjny Rozwoj Polski Wschodniej 2007-2013 stawia za cel rozwój społeczno-gospodarczy województwa lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Zakres działań służy się na wzmocnienie potencjału badawczo-rozwojowego (rozbudowa szkół i uczelni wyższych, budowa parków przemysłowych i technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości) oraz rozwoju infrastruktury technicznej (drogowej, transportu miejskiego, rowerowej, internetowej). Wszystkie te działania są ukierunkowane na poprawę warunków życia mieszkańców Polski Wschodniej, z pozostawieniem zasobów przyrodniczych.

Ce to jest zrównoważony rozwój?

Rozwoj, odpowiadający potrzebom dnia dzisiejszego, który nie ogranicza zdolności przyszłych pokoleń do zaspokajania własnych potrzeb³.

Zrównoważony rozwój to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz inwestycji podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Można też powiedzieć, iż zrównoważony rozwój to rozwój harmonijny, zaspokajający bieżące potrzeby społeczne z pozostawieniem inwestycji zasobów naturalnych oraz zapewniający korzystanie z tych zasobów przyszłym pokoleniom.

Wydzielające odpady, powieszony plastik, bity w ogrzewaniu

³ „Język Władcy” (projekt) / Raport o stanie środowiska i rozwoju Polski Wschodniej, 2007.

Działania informacyjne

Materiały przekazane Beneficjentom na konferencji:

Wyniki badania

Zgodnie z zaleceniem Komisji Europejskiej, podsumowanie zebranych w trakcie badań ankietowych informacji będzie zamieszczane w **sprawozdaniach okresowych i rocznych** z wykonania PO RPW.

Wyniki badania

W lipcu i wrześniu br. przeprowadzono pierwsze badania ankietowe. Wyniki ankiet opracowano dla działania **I.1 Infrastruktura uczelni** i **I.3 Wspieranie innowacji** z uwagi na najliczniejszą próbę badawczą. Opracowane wyniki dotyczą **20** projektów kubaturowych (14 projektów z I.1 i 6 projektów I.3).

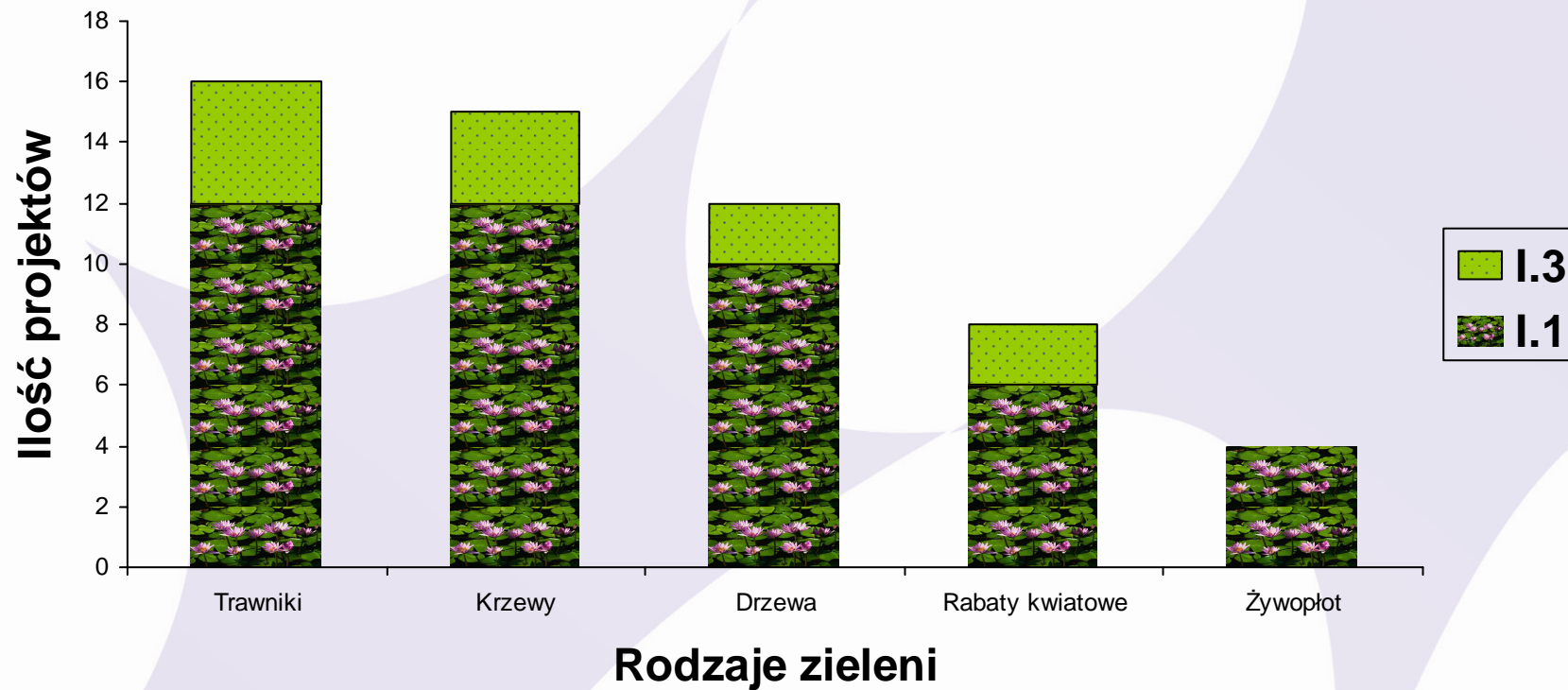
Zakres ankiety dla działań I.1, I.3 i III.2

Pytania dotyczą:

- zagospodarowania terenu objętym projektem (m.in. obszary zieleni, ścieżki rowerowe),
- ograniczania zużycia energii elektrycznej,
- ograniczania zużycia wody,
- segregacji odpadów,
- stosowania zielonych zamówień publicznych,
- wysokości nakładów na działania w ochronę środowiska w projekcie.

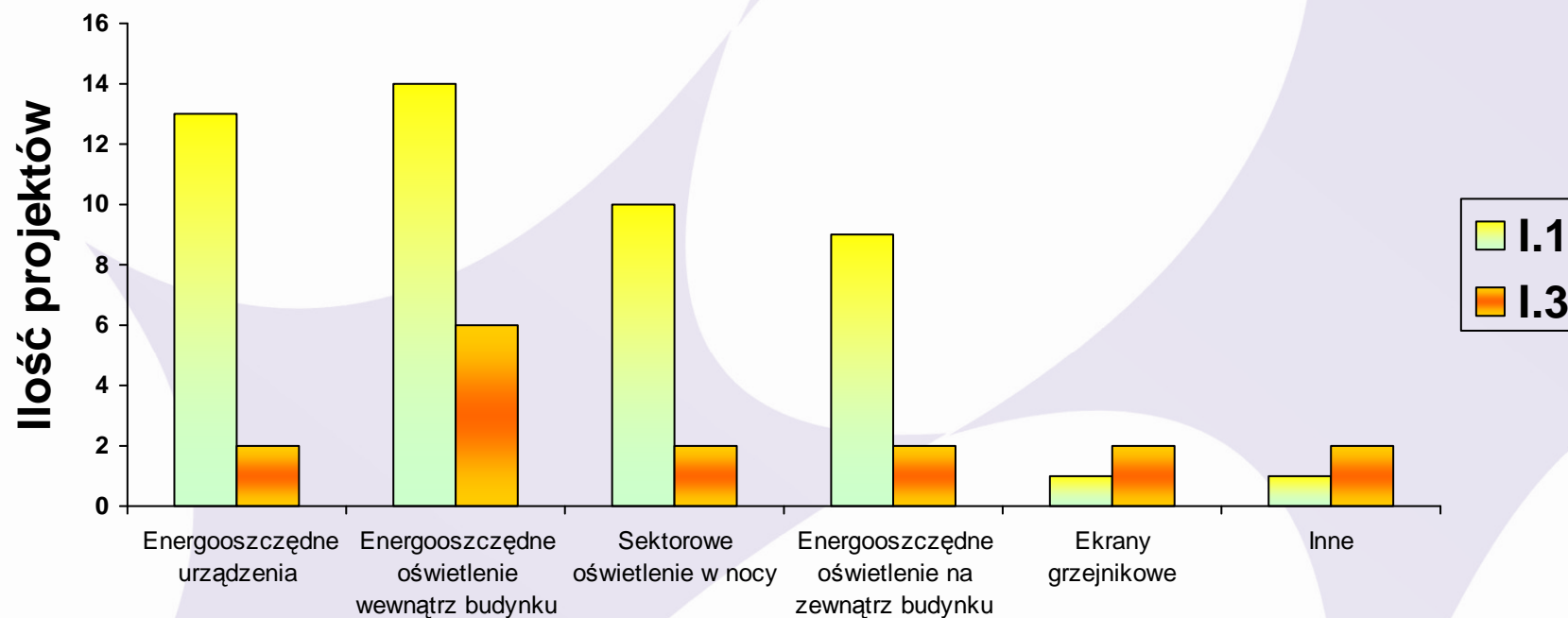
Wyniki badania

Tereny zieleni na obszarze objętym projektem

Wyniki badania

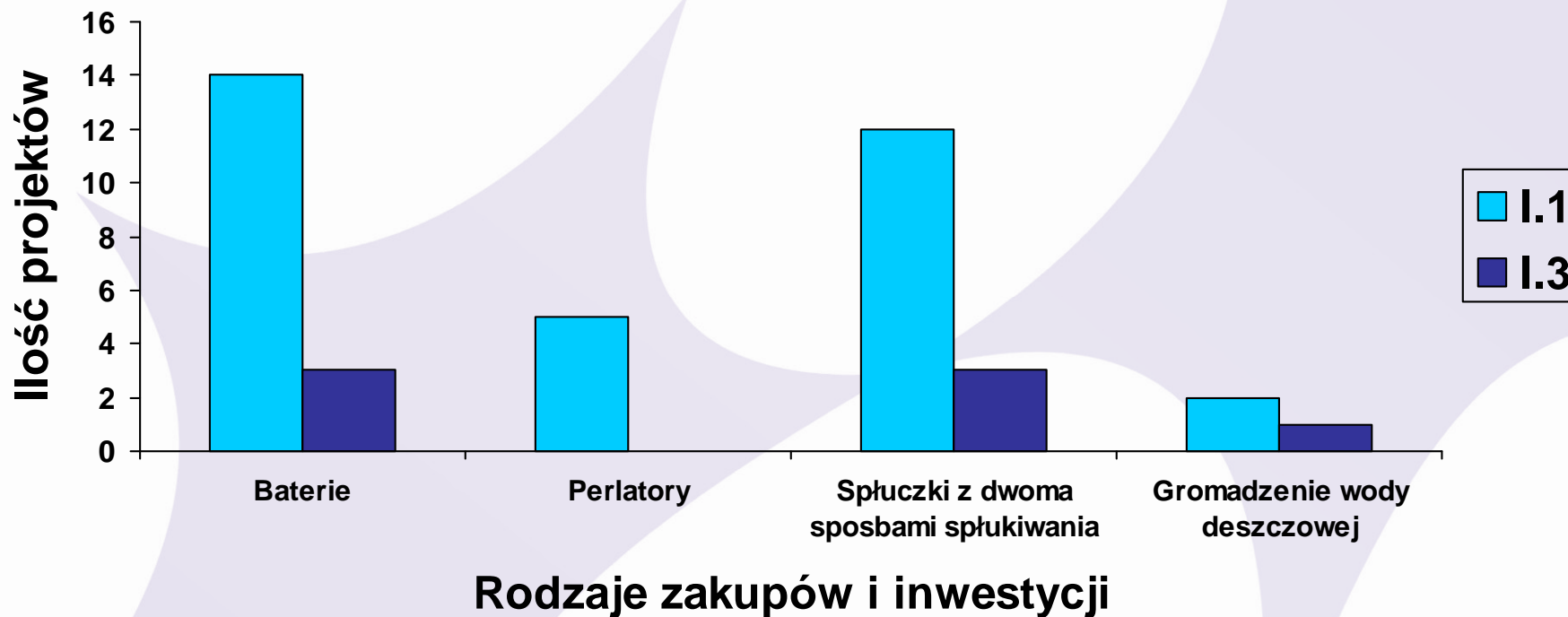
Racjonalne gospodarowanie energią

Planowane rozwiązania

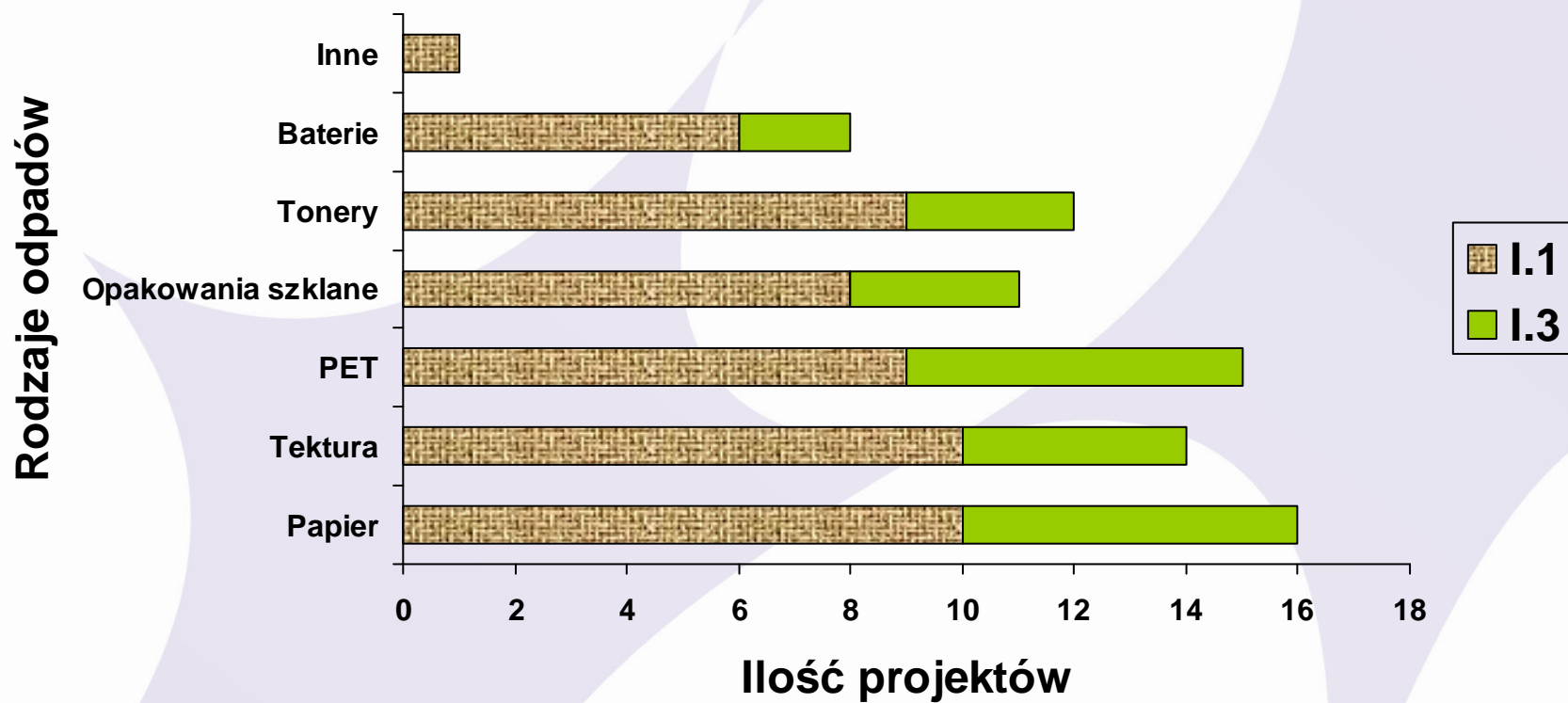
Wyniki badania

Sposoby oszczędzania wody w projektach kubaturowych

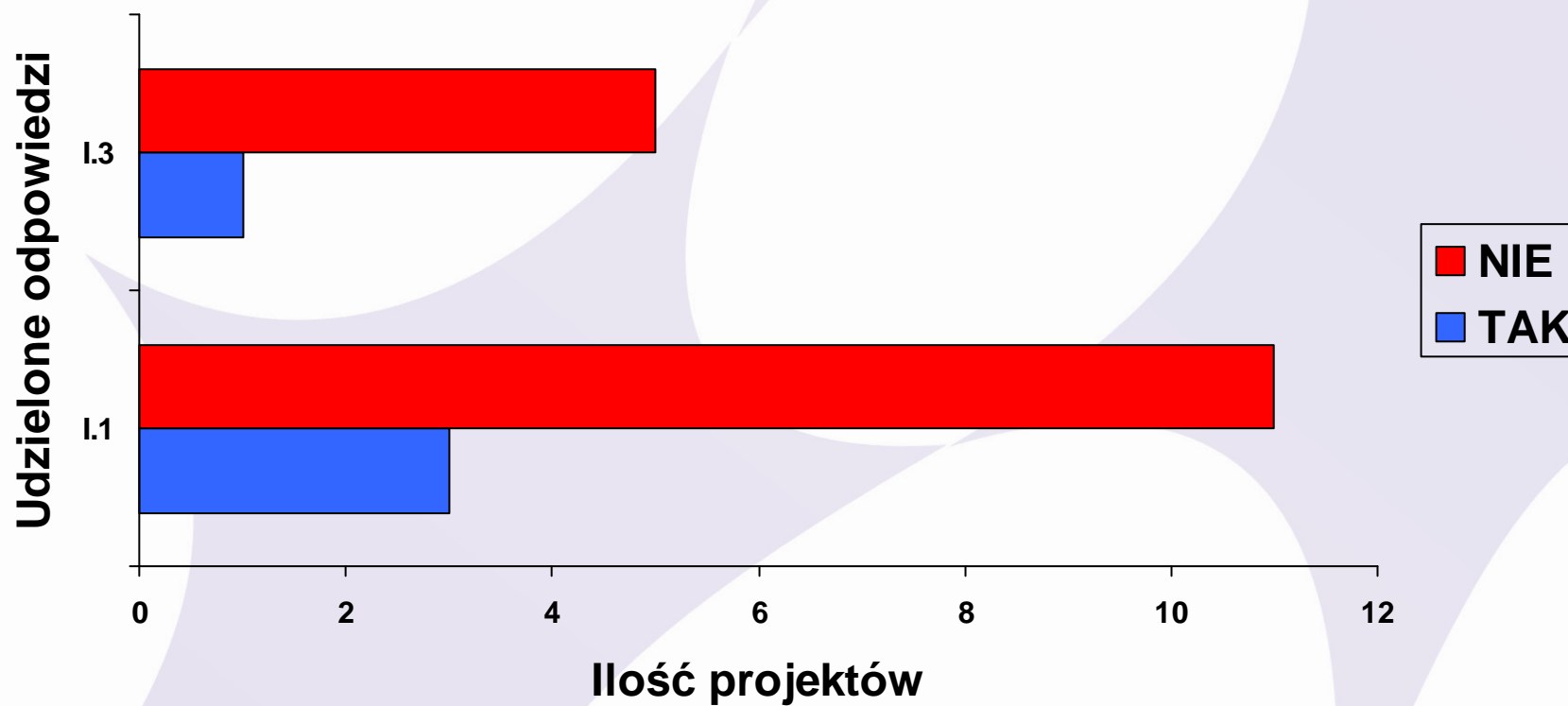
Wyniki badania

Segregowanie odpadów

Wyniki badania

Zielone zamówienia publiczne

Wyniki badania - wnioski

- Bieżąca informacja o zamierzeniach i dokonaniach Beneficjentów w zakresie działań prośrodowiskowych w projektach (np. stosowanie ekologicznych źródeł energii).
- Zróżnicowana wiedza beneficjentów w kwestii ochrony środowiska, jednak w badanej próbie projekty spełniają co najmniej w stopniu średnim wymagania określone kryteriami oceny projektów w zakresie ochrony środowiska.
- Mało znaną i popularną kwestią są zielone zamówienia publiczne, jeśli dalsze badania ankietowe to potwierdzą, zostanie przeprowadzone szkolenie w tym zakresie.

Dziękuję za uwagę

www.polskawschodnia.gov.pl

porpw@mrr.gov.pl

elzbieta.pietraszko@mrr.gov.pl